

I. ĐỌC – HIỂU (3.0 điểm)**Đọc đoạn trích:**

Để theo đuổi ước mơ của mình, bạn phải hành động. Nếu không, bạn sẽ mất cơ hội. Hãy chủ động hành động thay vì để cuộc đời đưa đẩy bạn. Nếu không có được những gì bạn muốn, thì hãy chủ động tạo ra những gì bạn muốn. Đấng Sáng Tạo sẽ thấp sáng con đường bạn đi. Vận may của cả đời bạn, cánh cửa của những ước mơ đang mở ra. Con đường dẫn tới mục đích sống có thể xuất hiện trước bạn bất cứ lúc nào.

Ngay cả khi đã xác lập được mục đích sống mạnh mẽ và đã phát triển được nguồn hy vọng lớn lao, niềm tin sâu sắc, lòng tự tôn, thái độ sống tích cực, lòng dũng cảm, tính kiên cường, khả năng thích nghi và những mối quan hệ tốt, bạn không thể chỉ ngồi đó và chờ đợi vận may đến với mình. Trên con đường vươn tới thành công, bạn phải nắm bắt từng cơ hội. Đôi khi bạn nhận thấy rằng trở ngại xuất hiện trên con đường của bạn không vì mục đích nào khác ngoài mục đích mở ra cơ hội để đưa bạn tới vị trí cao hơn. Nhưng bạn phải có lòng dũng cảm và sự quyết tâm để vươn lên.

(Trích *Sống cho điều ý nghĩa hơn* – Nick Vujicic,
Nxb. Tổng hợp Tp. Hồ Chí Minh, 2015)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Chỉ ra phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích.

Câu 2. Theo đoạn trích, “nếu không có được những gì bạn muốn” thì cần phải làm gì?

Câu 3. Anh/ chị hiểu thế nào về câu: “Ngay cả khi đã xác lập được mục đích sống mạnh mẽ và đã phát triển được nguồn hy vọng lớn lao, niềm tin sâu sắc, lòng tự tôn, thái độ sống tích cực, lòng dũng cảm, tính kiên cường, khả năng thích nghi và những mối quan hệ tốt, bạn không thể chỉ ngồi đó và chờ đợi vận may đến với mình”?

Câu 4. Câu nói: “Đôi khi bạn nhận thấy rằng trở ngại xuất hiện trên con đường của bạn không vì mục đích nào khác ngoài mục đích mở ra cơ hội để đưa bạn tới vị trí cao hơn” trong đoạn trích có ý nghĩa gì với anh/ chị?

II. LÀM VĂN (7.0 điểm)**Câu 1 (2.0 điểm)**

Từ đoạn trích ở phần Đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/ chị về ý kiến: “Để theo đuổi ước mơ của mình, bạn phải hành động”.

Câu 2 (5.0 điểm)

Trong đoạn trích Đất Nước (trích Mặt đường khát vọng), Nguyễn Khoa Điềm viết:

*Trong anh và em hôm nay
Đều có một phần Đất Nước
Khi hai đứa cầm tay
Đất Nước trong chúng ta hài hoà nồng thắm
Khi chúng ta cầm tay mọi người
Đất nước vẹn tròn, to lớn
Mai này con ta lớn lên
Con sẽ mang Đất Nước đi xa
Đến những tháng ngày mơ mộng
Em ơi em Đất Nước là máu xương của mình
Phải biết gắn bó và san sẻ
Phải biết hoá thân cho dáng hình xứ sở
Làm nên Đất Nước muôn đời...*

(Theo *Ngữ văn 12*, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2019, tr. 119 – 120)

Trình bày cảm nhận của anh/ chị về phát hiện mới mẻ, độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm ở đề tài Đất Nước trong đoạn thơ trên.

----- Hết -----

Ghi chú:

- Cán bộ coi thi **không** giải thích gì thêm; Học sinh **không** sử dụng tài liệu./.

ĐÁP ÁN CHẤM

Phần	Câu số	Nội dung	Thang điểm
I	ĐỌC HIỂU		3.00
II	1	Phương thức biểu đạt chính của đoạn trích: nghị luận	0.50
	2	Theo đoạn trích, “ <i>nếu không có được những gì bạn muốn</i> ” thì cần phải chủ động tạo ra những gì bạn muốn. Đáng Sáng Tạo sẽ thắp sáng con đường bạn đi. Vận may của cả đời bạn, cánh cửa của những ước mơ đang mở ra. Con đường dẫn tới mục đích sống có thể xuất hiện trước bạn bất cứ lúc nào.	0.50
	3	“ <i>Ngay cả khi đã xác lập được mục đích sống mạnh mẽ ... chờ đợi vận may đến với mình</i> ”. Theo tôi, câu nói trên có thể hiểu như sau: - Mục đích sống mạnh mẽ, nguồn hy vọng lớn lao, niềm tin sâu sắc, lòng tự tôn, thái độ sống tích cực, lòng dũng cảm, tính kiên cường, khả năng thích nghi hay những mối quan hệ tốt...: chính là những yếu tố cốt lõi, là tiền đề không thể thiếu được trên hành trình chúng ta theo đuổi và thực hiện ước mơ của mình. - Thế nhưng, cần khẳng định rằng: ngay cả khi đã có tất cả những điều ấy thì ước mơ cũng sẽ khó thành hiện thực (có khi trở thành viễn vông) nếu chúng ta chỉ biết ngồi đó một cách thụ động để chờ đợi sự may rủi, sự đưa đẩy ngẫu nhiên hay những phép màu kì diệu của cuộc đời xảy đến. - Điều quan trọng nhất chính là: muốn thực hiện được ước mơ, chúng ta phải hành động. Và chỉ có tích cực, chủ động trong hành động; làm việc chăm chỉ bằng tất cả đam mê, khao khát; kiên định vào mục tiêu, lý tưởng; dũng cảm đối diện và vượt qua mọi khó khăn thử thách...chúng ta mới có thể hiện thực hóa mơ ước, vươn lên vị trí cao hơn và chạm đích thành công.	1.00
	4	“ <i>Đôi khi bạn nhận thấy rằng trở ngại xuất hiện trên con đường của bạn không vì mục đích nào khác ngoài mục đích mở ra cơ hội để đưa bạn tới vị trí cao hơn</i> ”. Câu nói trên có ý nghĩa như một bức thông điệp, giúp tôi hiểu rằng: trên hành trình đi đến thành công sẽ luôn có vô vàn trở ngại,	1.00

	<p>thử thách. Đó là vừa là rào cản nhưng cũng chính là cơ hội giúp con người phát huy năng lực bản thân, đạt được thành công và khẳng định vị trí của mình trong xã hội. Vậy nên, phải luôn lạc quan tin tưởng; dũng cảm, quyết tâm; suy nghĩ tích cực và chủ động trong hành động để biến khó khăn thành cơ hội. Thiết nghĩ, thông điệp trên không chỉ có ý nghĩa với riêng tôi mà còn hữu ích với tất cả mọi người.</p>	
I	LÀM VĂN	7.00
1	Viết đoạn văn bàn về ý kiến: để theo đuổi ước mơ của mình, bạn phải hành động.	2.00
	<p>a. Đảm bảo yêu cầu về hình thức đoạn văn</p> <p>Thí sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng-phân-hợp.</p>	0.25
	<p>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: để theo đuổi ước mơ của mình, bạn phải hành động.</p>	0.25
	<p>c. Triển khai vấn đề nghị luận: thí sinh có thể lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp nhưng phải làm rõ vấn đề để theo đuổi ước mơ của mình, bạn phải hành động.</p> <p>Có thể triển khai theo hướng:</p> <p>- Giải thích:</p> <p>+ Ước mơ là những dự định, khát khao mà mỗi chúng ta đều mong muốn đạt được trong tương lai; là mục tiêu, động lực để mỗi người theo đuổi trên hành trình sống. Hành động là những hoạt động, việc làm cụ thể trong thực tiễn.</p> <p>+ Ý kiến khẳng định: vai trò, ý nghĩa quan trọng của hành động trong việc theo đuổi, hiện thực hóa ước mơ.</p> <p>- Bàn luận:</p> <p>+ Ước mơ sẽ không bao giờ trở thành hiện thực nếu như chúng ta không hành động.</p> <p>+ Bằng hành động và chỉ thông qua hành động, bạn sẽ cụ thể hóa được ước mơ của mình thành các kế hoạch, mục tiêu, nhiệm vụ, lộ trình ngắn hạn, dài hạn và rồi từng bước hoàn thành nó; bạn sẽ tự định hướng được những công việc mình cần phải làm và cách thức làm như thế nào để có hiệu quả cao nhất, đạt đến đích nhanh nhất.</p> <p>+ Chúng ta sẽ kiểm chứng được tính khả thi, đúng đắn của ước mơ để từ đó có những điều chỉnh phù hợp; nhìn thấy được những khó</p>	1.00

	<p>khăn, thách thức sẽ phải vượt qua, những cơ hội cần chiếm lĩnh; cuộc sống vì thế mà thật giàu cảm xúc và ý nghĩa.</p> <p>+ Không có hành động, ước mơ sẽ chỉ là lý thuyết, dự định xa rời thực tế, thậm chí trở thành viễn vông; dần phai mờ và biến mất trong tâm trí.</p> <p>+ Dẫn chứng: Hàng triệu học sinh đang ngày đêm miệt mài học tập chuẩn bị cho kì thi THPT quốc gia 2020 ước mơ theo đuổi các trường đại học, cao đẳng trong cả nước.</p> <p>- Mở rộng – phản đề:</p> <p>+ Ước mơ khó có thể thực hiện được trong thời gian ngắn vì vậy hành động phải có tính quá trình. Ước mơ càng lớn, hành động càng phải mạnh mẽ, quyết liệt.</p> <p>+ Phê phán số ít người (nhất là giới trẻ) vẫn còn mơ hồ, thụ động trong ước mơ của chính mình.</p> <p>- Bài học:</p> <p>+ Hành động là “chiếc chìa khóa vàng” mở cánh cửa mơ ước.</p> <p>+ Biết sống cho ước mơ đẹp; tích cực, chủ động, bền bỉ và quyết liệt trong hành động để đạt đến mục tiêu cuộc đời mình.</p>	
	<p><i>d. Chính tả và ngữ pháp.</i></p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả và ngữ pháp tiếng Việt</p>	0.25
	<p><i>e. Sáng tạo.</i></p> <p>Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.</p>	0.25
2	Cảm nhận về phát hiện mới mẻ, độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm ở đề tài Đất Nước trong đoạn thơ.	5.00
	<p><i>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận</i></p> <p>Mở bài giới thiệu vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề; Kết bài khái quát được vấn đề.</p>	0.25
	<p><i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i> cảm nhận về phát hiện mới mẻ, độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm ở đề tài Đất Nước trong đoạn thơ.</p>	0.25
	<p><i>c. Triển khai vấn đề nghị luận</i></p> <p>Vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng.</p>	4.00
	* Giới thiệu ngắn gọn về tác giả, tác phẩm, đoạn thơ	

	<p>* <i>Cảm nhận về phát hiện mới mẻ, độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm ở đề tài Đất Nước trong đoạn thơ:</i> Thi sinh có thể cảm nhận theo nhiều cách nhưng cần đáp ứng các yêu cầu sau:</p> <p>- <i>Ở phương diện nội dung:</i></p> <p>+ Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa giữa cái riêng và cái chung; giữa cá nhân và cộng đồng (6 câu đầu): Đất Nước kết tinh trong sự sống, máu thịt của mỗi cá nhân; thống nhất, hài hòa giữa tình yêu đôi lứa và tình yêu tổ quốc, giữa cá nhân và cộng đồng.</p> <p>+ Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa giữa các thế hệ hôm qua, hôm nay và cả mai sau (3 câu tiếp): Thế hệ tương lai nối tiếp, kế tục truyền thống của thế hệ đi trước làm rạng danh đất nước, đưa đất nước đến “tháng ngày mơ mộng” – hòa bình, tự do.</p> <p>+ Đất Nước gắn liền với ý thức và trách nhiệm của mỗi con người (4 câu cuối): Đất Nước hiện hữu trong từng giọt máu Việt Nam. Mỗi người phải biết gắn bó (yêu thương, đoàn kết), san sẻ (trách nhiệm, niềm vui, hạnh phúc), hóa thân (dâng hiến) để làm nên “Đất Nước muôn đời”.</p> <p>- <i>Ở phương diện nghệ thuật:</i> Thể tự do, phóng khoáng; giọng thơ trữ tình – chính luận; Cảm xúc suy tư, sâu lắng; Ngôn ngữ giàu hình ảnh, vận dụng linh hoạt các biện pháp tu từ.</p>	
	<p><i>d. Chính tả và ngữ pháp.</i></p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả và ngữ pháp tiếng Việt</p>	0.25
	<p><i>e. Sáng tạo.</i></p> <p>Có cách diễn đạt mới mẻ, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận.</p>	0.25

----- HẾT -----

ĐỀ CƯƠNG CHI TIẾT

Câu 2 (5.0 điểm)

* Mở bài:

Xin hát về người đất nước ơi!

Xin hát về mẹ tổ quốc ơi!

Tổ quốc – đất nước, hai tiếng gọi thiêng liêng cất từ sâu thẳm trái tim người Việt bao thế hệ bằng tất cả niềm tự hào; ngân vang giữa “núi sông bờ cõi đã chia”, sóng hào hùng với những “vất vả gian lao tươi thắm vô ngần”, vượt qua cả “những vì sao để tiến lên phía trước” rồi hóa thân thành “máu xương” trong các tác phẩm thơ ca. Thơ ca Việt Nam giai đoạn 1945 – 1975 có nhiều sáng tác đặc sắc về đề tài đất nước như : “Đất nước” (Nguyễn Đình Thi), “Mũi Cà Mau” (Xuân Diệu), “Tổ quốc bao giờ đẹp thế này chăng?” (Chế Lan Viên), “Bài thơ của một người yêu nước mình” (Trần Vàng Sao)... Các sáng tác ấy đều đã khẳng định được sức sống lâu bền với thời gian và trong trái tim bạn đọc bởi những đóng góp rất riêng, rất độc đáo. Thế nhưng, khi đến với Đoạn trích *Đất Nước* (trích trường ca *Mặt đường khát vọng*) ta mới thật sự băng khuâng, ngỡ ngàng trước những phát hiện hết sức độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm ở đề tài Đất Nước. Những phát hiện độc đáo ấy được thể hiện đầy xúc động qua đoạn thơ sau:

Trong anh và em hôm nay

Đều có một phần Đất Nước

Khi hai đứa cầm tay

Đất Nước trong chúng ta hài hoà nồng thắm

Khi chúng ta cầm tay mọi người

Đất nước vẹn tròn, to lớn

Mai này con ta lớn lên

Con sẽ mang Đất Nước đi xa

Đến những tháng ngày mơ mộng

Em ơi em Đất Nước là máu xương của mình

Phải biết gắn bó và san sẻ

Phải biết hoá thân cho dáng hình xứ sở

Làm nên Đất Nước muôn đời...

* Thân bài:

Ý 1: Khái quát chung: (giới thiệu về tác giả, tác phẩm, đoạn thơ)

- Nguyễn Khoa Điềm:

- + Là một trong những nhà thơ tiêu biểu của thế hệ thơ trẻ những năm kháng chiến chống Mỹ.
- + Thơ ông giàu chất suy tư, cảm xúc dồn nén, thể hiện tâm tư của người trí thức tham gia tích cực vào cuộc chiến đấu của nhân dân.

- Trường ca *Mặt đường khát vọng* và đoạn trích *Đất Nước*:

- + Trường ca MĐKV được Nguyễn Khoa Điềm hoàn thành ở chiến khu Trị - Thiên năm 1971, in lần đầu 1974. Tác
- + Đoạn trích *Đất Nước* trích phần đầu chương V của trường ca MĐKV là đoạn thơ hay về đề tài Đất Nước trong thơ Việt Nam hiện đại. Nguyễn Khoa Điềm cảm nhận, định nghĩa về Đất Nước trên nhiều bình diện nhưng vẫn quy về cốt lõi tư tưởng “Đất Nước của Nhân dân”, từ đó thức tỉnh nhận thức của tuổi trẻ đô thị vùng tạm chiếm Miền Nam đi đến sự lựa chọn quyết định, đứng về phía nhân dân, Tổ quốc, chia sẻ trách nhiệm đấu tranh giải phóng dân tộc.

+ Đoạn thơ được chọn phân tích nằm trong mạch cảm hứng về Đất Nước – cảm hứng chủ đạo, xuyên suốt bản trường ca, Nguyễn Khoa Điềm đưa người đọc đến những cảm nhận thật mới mẻ và độc đáo về đề tài Đất Nước.

Ý2. Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa giữa cái riêng và cái chung; giữa cá nhân và cộng đồng (6 câu đầu):

- *Đất Nước kết tinh trong sự sống, trong máu thịt của mỗi cá nhân.*

*Trong anh và em hôm nay
Đều có một phần Đất Nước*

+ “anh” và “em” được định hình là những cá nhân riêng biệt trong cộng đồng chung dân tộc tạo thành đất nước.

+ Đất nước là nơi ta sinh ra, lớn lên, sinh hoạt và học tập.

+ Đất nước là hơi thở, là máu thịt thiêng liêng của ta. Mỗi con người sống trong Đất Nước đều được thừa hưởng những giá trị vật chất và tinh thần mà cha ông để lại.

+ Vậy nên ta luôn là một phần Đất Nước.

- Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa giữa tình yêu đôi lứa và tình yêu Tổ quốc; giữa cá nhân và cộng đồng:

*Khi hai đứa cầm tay
Đất Nước trong chúng ta hài hoà nồng thắm
Khi chúng ta cầm tay mọi người
Đất nước vẹn tròn, to lớn*

+ Cấu trúc điều kiện “khi...Đất Nước...” + điệp ngữ “cầm tay”: nhấn mạnh tình yêu của anh và em hòa thấm vào tình yêu Đất Nước.

*Anh yêu em như anh yêu Đất Nước
Vất vả gian lao tươi thắm vô ngần
(Nguyễn Đình Thi)*

+ Từ tình yêu lứa đôi, nhà thơ hướng vào tình yêu cộng đồng, về mối quan hệ giữa cá nhân và tập thể. Nếu tình yêu chỉ hướng về cá nhân “anh và em” thì thật là vị kỉ. Vì thế, tình yêu cần phải được mở rộng đến “mọi người” – cộng đồng dân tộc rộng lớn. Đặt trong bối cảnh Đất Nước đang bị chia cắt thì cái “cầm tay” hài hòa ấy thật ý nghĩa. Đất Nước vì vậy mới “ vẹn tròn, to lớn”.

Ý3. Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa giữa các thế hệ hôm qua, hôm nay và cả mai sau (3 câu tiếp):

*Mai này con ta lớn lên
Con sẽ mang Đất Nước đi xa
Đến những tháng ngày mơ mộng*

+ “mai này”: tương lai; con ta lớn lên: chủ nhân đất nước

+ “sẽ”: niềm tin, niềm hy vọng tha thiết

+ “đi xa”: phát triển.

+ “tháng ngày mơ mộng”: tươi đẹp, hòa bình, tự do.

+ Nhìn về “bốn nghìn năm Đất Nước”, chúng ta đều thấy thế hệ cha ông đi trước đã dựng xây, bảo vệ, giữ gìn Đất Nước; sáng tạo, lưu giữ và truyền lại các giá trị vật chất, tinh thần: hạt lúa ta trồng, hòn than qua con cúi, giọng điệu cho con tập nói, đắp đập be bờ, gánh tên làng, tên xã... vậy nên con và thế hệ trẻ tương lai hãy mang đất nước đi xa, kế tục truyền thống, làm rạng danh đất nước, quê hương. Thế hệ này, nối tiếp thế hệ khác, “lớp lớp người” sẽ tiếp tục gánh vác phần việc người đi trước để lại, đất nước vì thế mà “ vẹn tròn to lớn”.

Ý4. Đất Nước gắn liền với ý thức và trách nhiệm của mỗi con người (4 câu cuối):

*Em ơi em Đất Nước là máu xương của mình
Phải biết gắn bó và san sẻ
Phải biết hoá thân cho dáng hình xứ sở
Làm nên Đất Nước muôn đời...*

- + “Em ơi em”: giọng thơ tâm tình, thủ thỉ vang lên thành lời nhắn nhủ tha thiết.
- + So sánh, ẩn dụ: máu xương (So sánh Đất Nước là một phần không thể thiếu trong anh và em, quý giá như máu xương cấu thành cơ thể. Ẩn dụ cho sự hi sinh, mất mát, gian khổ của bao thế hệ trong suốt quá trình hình thành, xây dựng và bảo vệ Đất Nước)
- => Đất Nước hiện hữu trong từng giọt máu Việt Nam.
- + Điệp từ “Phải biết”: nhấn mạnh ý thức, trách nhiệm của mỗi người đối với Đất Nước.
- + “gắn bó”: yêu thương, đoàn kết.
- + “san sẻ”: san sẻ trách nhiệm, niềm vui, hạnh phúc.
- + “hóa thân”: dâng hiến.
- => Trong mỗi người “đều có một phần Đất Nước”, chính bởi thế, trách nhiệm của chúng ta là xây dựng, phát triển Đất Nước giàu đẹp muôn đời

Ý5. Những phát hiện mới mẻ, độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm được thể hiện qua hình thức nghệ thuật đặc sắc:

- + Thể thơ tự do, phóng khoáng
- + Giọng thơ: thủ thỉ, tâm tình.
- + Ngôn ngữ: mộc mạc, giàu hình ảnh, giàu sức gợi.
- + Cảm xúc suy tư, sâu lắng.
- + Vận dụng linh hoạt các biện pháp tu từ: điệp từ, so sánh, ẩn dụ...

Ý6. Bình luận: nét độc đáo của Nguyễn Khoa Điềm ở đề tài Đất Nước.

Tự bao giờ, hình tượng thiêng liêng của Tổ quốc vẫn là mạch cảm xúc chủ đạo, là đề tài bất tận của thơ ca. Đặc biệt, văn học sau Cách mạng tháng Tám kế thừa và phát huy cao độ bản sắc dân tộc, là bản giao hưởng tuyệt vời khúc tình ca Tổ quốc – Đất Nước Việt Nam.

- Đó là một Tổ quốc được hiện lên rục rĩ, lộng lẫy, tráng lệ trong không khí náo nức của những ngày đầu sau Cách mạng tháng Tám:

*Đẹp vô cùng, Tổ quốc ta ơi!
Rừng cọ, đồi chè, đồng xanh ngào ngạt
Nắng chói sông Lô, hò ô tiếng hát
Chuyến phà dào dạt bến nước Bình Ca...*

(Ta đi tới - Tố Hữu)

- Là đất nước trong những ngày cách mạng và kháng chiến gian khổ nhưng từ đau thương mà đứng dậy kiêu hùng:

*Nước chúng ta
Nước những người chưa bao giờ khuất
Đêm đêm rì rầm trong tiếng đất
Những buổi ngày xưa vọng nói về...
Nước Việt Nam từ máu lửa
Rũ bùn đứng dậy sáng loà*

(Đất nước - Nguyễn Đình Thi)

- Là đất nước tươi đẹp và đáng tự hào bởi tất cả ngọn núi con sông, mọi nhánh cây viên đá... đều trong đội hình đánh giặc cứu nước, đều mang trong mình một sức mạnh kỳ diệu:

Mỗi gié lúa đều muốn thêm nhiều hạt
Gỗ trăm cây đều muốn hóa nên trầm
Mỗi chú bé đều nằm mơ gậy sắt
Mỗi con sông đều muốn hóa Bạch Đằng...
(Tổ quốc bao giờ đẹp thế này chăng? - Chế Lan Viên)

- Là đất nước của tinh thần hiên dăng, hy sinh cao cả:

Ôi! Tổ quốc ta, ta yêu như máu thịt
Như mẹ cha ta, như vợ như chồng
Ôi, Tổ quốc! Nếu cần, ta chết
Cho mỗi ngôi nhà, ngọn núi, con sông...
(Chế Lan Viên)

- Hoặc cũng có thể là Đất Nước đang trên đà phát triển, đang “vươn ra biển lớn” cùng với bè bạn năm châu, qua hình ảnh so sánh mang tính khái quát cao:

Tổ quốc tôi như một con tàu
Mũi thuyền ta đó - Mũi Cà Mau
(Mũi Cà Mau - Xuân Diệu)

=> Cùng nằm trong nguồn cảm hứng ngợi ca, thể hiện niềm tự hào lớn lao về Đất Nước nhưng Nguyễn Khoa Điềm lại chọn cho mình một cách thể hiện riêng độc đáo. Những vấn đề chính trị lớn lao được đan cài khéo léo, trở thành lời thủ thi, tâm tình của anh và em – của lứa đôi hò hẹn đầy thiết tha mặn nồng. Cũng chính bởi vậy mà hình tượng Đất Nước hiện lên trong thơ ông thật tự nhiên, gần gũi, bình dị nhưng cũng thật cụ thể sâu sắc. Thơ chính trị nhưng luôn thấm đẫm chất tình. Đó phải chăng chính là chất men say giúp Mặt Đường Khát Vọng và đặc biệt là đoạn trích Đất Nước ngấm sâu, lan tỏa trong mạch nguồn tâm tưởng của người yêu văn chương.

*** Kết luận:**

Khái quát/ đánh giá lại vấn đề
Nêu tình cảm, suy nghĩ của bản thân
Khẳng định sức sống của tác phẩm, tác giả
Gợi mở liên tưởng, tưởng tượng cho người đọc